

ÚČASŤ OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY V OPERÁCII ISAF V AFGANISTANE

POZNÁMKY

kpt. Bc. Ing. Marek **KONEČNÝ**

ÚVOD

Globálne bezpečnostné prostredie je v súčasnej dobe na jednej strane charakterizované vysokou nestabilitou a nerovnomernosťou vývoja a na strane druhej vysokou dynamikou prebiehajúcich zmien, ako aj komplexnosťou a vzájomnou podmienenosťou prebiehajúcich procesov bezpečnostného charakteru. ¹⁾ Permanentne rastúci potenciál neštátnych aktérov a ich vplyv na vývoj bezpečnostného prostredia spôsobuje, že nevojenské (asymetrické) hrozby sa stávajú čoraz viac dominantnejšími. Z nich predovšetkým terorizmus vo všetkých jeho formách, proliferácia zbraní hromadného ničenia, medzinárodný organizovaný zločin a ďalšie hrozby začínajú prevažovať nad vojenskými (symetrickými) hrozbami, pričom môžu kedykoľvek, kdekoľvek a v akejkolvek podobe a ničivej sile narušiť bezpečnosť ktoréhokoľvek štátu na svete. ²⁾

Organizácia Severoatlantickej zmluvy (North Atlantic Treaty Organization – ďalej len „NATO“) v reakcii na tieto nové bezpečnostné hrozby, najmä terorizmus, presadzuje komplexný prístup s využitím širšieho spektra nástrojov a účinných mechanizmov. Jedným z najvýznamnejších a najúčinnnejších nástrojov generovania špecifických vojenských i civilných spôsobilostí zabezpečujúcich adekvátnu reakciu na uvedené bezpečnostné hrozby, predstavujú operácie mimo územia SR, do ktorých z titulu svojho členstva v NATO prostredníctvom svojich ozbrojených síl aktívne prispieva i Slovenská republika. ³⁾

Ozbrojené sily Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) musia preto v rámci zmieneného medzinárodného úsilia rozvíjať svoje kľúčové spôsobilosti, aby boli schopné efektívne a na požadovanej úrovni plniť úlohy súvisiace s členstvom v NATO.

1 VOJENSKÁ OPERÁCIA ISAF AFGANISTAN

1. 1 Schválenie operácie ISAF

Ťaženie v Afganistane, ktoré sa začalo 7. októbra 2001 ako vojenská operácia Trvalá sloboda (Operation Enduring Freedom – ďalej len „OEF“), bola vedená Spojenými štátmi americkými a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska ako odpoveď na útoky z 11. septembra 2001. Cieľom operácie bolo nájdenie Usámu bin Ládina a ďalších vysokopostavených členov Al-Kájdy a ich postavenie pred súd, zničenie Al-Kájdy a odstránenie režimu Talibanu, ktorý podporoval Al-Kájdu a poskytoval útočisko a ochranu jej členom.

1) IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Kauzalita participácie Ozbrojených síl...* . 2014, s. 11.

2) IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Mierové operácie vybraných organizácií...* . 2013, s. 15.

3) IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Peace Operations of International Crisis Management.* 2013, s. 15.

POZNÁMKY

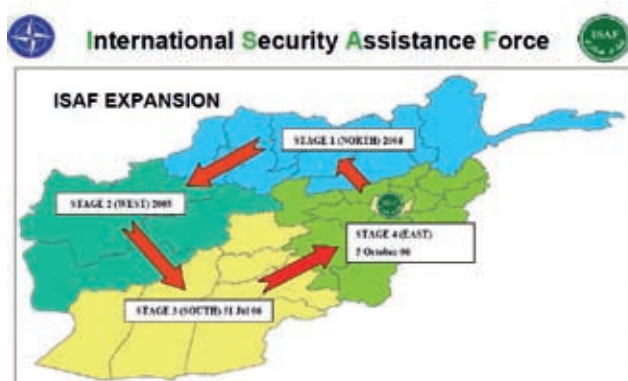
Medzinárodné sily na podporu bezpečnosti v Afganistane (International Security Assistance Force – ďalej len „ISAF“) boli pôvodne mierovou operáciou s mandátom Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) naplánovanou v rámci Bonnskej konferencie z 5. decembra 2001. Operácia ISAF vznikla 20. decembra 2001 na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1386, ktorá dala mandát k vedeniu mierovej operácie medzinárodným bezpečnostným silám podľa článku 7 Charty OSN v trvaní 6 mesiacov. Mandát pre operáciu ISAF bol predlžovaný formou rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN. Právnym rámcom pôsobenia koalíčných síl pod velením NATO na území Afganistanu bola Vojenská technická dohoda, ktorá bola podpísaná 4. januára 2002 medzi ISAF-om a dočasnou afganskou vládou. Úlohou ISAF-u bolo pôvodne vytvoriť bezpečné prostredie v hlavnom meste Afganistanu Kábule a jeho blízkom okolí, čím sa malo umožniť vytvorenie tzv. dočasnej afganskej vlády pod vedením Hamida Karzaja. Vo velení ISAF-u sa postupne vystriedali Veľká Británia, Turecko a Nemecko spoločne s Holandskom.

Obrázok 1: Znak operácie ISAF ⁴⁾

Vzhľadom k narastajúcej vojenskej náročnosti vedenia operácie, zodpovednosť za ISAF prevzalo NATO dňa 11. augusta 2003. V tej dobe pôsobilo v operácii okolo 6 400 vojakov a prispievalo do nej 34 krajín z celého sveta.

V októbri 2003 Bezpečnostná rada OSN svojou rezolúciou č. 1510 rozšírila mandát pôsobenia z oblasti Kábulu na celé územie Afganistanu. Na základe tohto mandátu ISAF postupne rozšíril svoju pôsobnosť na sever (december 2003), západ (február 2005), juh (júl 2006) a na východ (október 2006). ⁵⁾ Rozširovanie operácie bolo uskutočnené prostredníctvom provinčných rekonštrukčných tímov (Provincial Reconstruction Team – ďalej len „PRT“), ktoré vykonávali funkciu spojovacieho a koordinačného prvku medzi ISAF-om a lokálnou populáciou.

Obrázok 2: Postupné rozširovanie mandátu ISAF ⁶⁾

4) International Security Assistance Force. Wikipedia, 2016.

5) *Zkušenosti jednotek AČR z operace ISAF*. 2014, s. 6.

6) International Security Assistance Force. Wikipedia, 2016.

1. 2 Hlavné úlohy operácie ISAF

Hlavnou úlohou operácie ISAF bolo pomáhať afganskej centrálnej vláde v rozširovaní jej pôsobnosti a zaisťovaní bezpečnosti v krajine. Medzi ďalšie úlohy ISAF-u patrilo rozvoj a rekonštrukcia Afganistanu prostredníctvom PRT, podpora afganskej vláde, asistancia vláde pri výcviku bezpečnostných zložiek (afganskej polície a afganských ozbrojených síl), ale i vykonávanie odzbrojovacích, demobilizačných a re-integračných procesov (ďalej len „DDR“).

2 PRÍPRAVA A VÝCVIK JEDNOTIEK

2. 1 Vývoj a priebeh prípravy jednotiek

Pred nasadením príslušníkov do operácie ISAF získali OS SR nemalé skúsenosti z nasadenia ženíjných jednotiek v krajinách bývalej Juhoslávie a africkej Eritrei. Tieto spôsobilosti boli ponúknuté vládou SR aj do operácie OEF a neskôr do operácie ISAF.

Pri prvom nasadení príspevku OS SR do Afganistanu bol nedostatok informácií o priestore operácie, operačnej dokumentácii, atď. Výcvik preto vychádzal hlavne z konceptu prípravy jednotiek nasadzovaných na Balkáne a bol vykonávaný iba na území SR.

Plnenie operačných úloh značne komplikovala nedostatočná jazyková pripravenosť profesionálnych vojakov, ktorá sa postupne zlepšovala zavedením jazykovej prípravy do výcviku a zaradovaním kľúčového personálu (ďalej len „KP“) do jazykových kurzov (anglický jazyk, pashtoo, dari).

Pri ďalších rotáciách jednotiek sa situačné povedomie postupne zvyšovalo, čo malo pozitívny vplyv na prípravu a zameranie výcviku pred nasadením. Profesionálni vojaci so skúsenosťami z nasadenia v operácii boli zaradovaní na funkcie vo Výcvikovej základni mierových síl Organizácie Spojených národov v Nitre (ďalej len „VZ MS OSN“), neskôr vo Výcvikovej jednotke vojenských misií v Martine (ďalej len „VJVM“) a boli zodpovední za prípravu ďalších rotácií. Pre potreby výcviku boli spracované rôzne publikácie, pomôcky a prezentácie, ktoré pomáhali efektívnejšej príprave personálu.

Počas rotácií boli vykonávané stáže KP nasledujúcej rotácie v priestore operácie. Nasadzovaním nových príspevkov vznikla potreba výcviku a vzdelávania profesionálnych vojakov aj mimo územia SR. Do procesu výcviku sa preto začali aplikovať zahraničné kurzy a výcviky. K odovzdávaniu skúseností a poznatkov (Lessons Learned/Lessons Identified – ďalej len „LL/LI“) počas výcviku nasledujúcich rotácií, boli do výcviku pozvaní profesionálni vojaci, ktorí už v operácii pôsobili. Takisto v rámci výcviku KP bolo vykonávané odovzdávanie skúseností „face to face“ od predchádzajúcich nasadených profesionálnych vojakov (Recently Redeployed Subject Matter Experts – ďalej len „RR SMEs“). Pre účely získavania poznatkov a využívania skúseností bol vytvorený systém LL/LI. Jednou z foriem prípravy KP bolo aj absolvovanie elektronických kurzov (Advanced Distributed Learning – ďalej len „ADL“).

POZNÁMKY

Postupne bola vybudovaná učebno-výcviková základňa (ďalej len „UVZ“), ktorá výcvik priblížila k reálnym podmienkam nasadenia. Realnosti výcviku pomohla aj zmena formy a dĺžky vedenia záverečného cvičenia, ktorá sa postupne pretransformovala z krátkodobého (2 – 3 dni) taktického cvičenia (ďalej len „TC“) na dlhodobé taktické cvičenie s bojovou strelbou (ďalej len „TC s BS“) s použitím konštruktívnej a živej simulácie (ďalej len „MILES“) v trvaní až 21 dní. Počas tohto cvičenia sa využívala vybudovaná UVZ a navedený „Bojový rytmus“ (Battle Rhythm). Aplikovaním vyššie uvedených zásad a poznatkov sa dosiahla maximálna možná efektivita a realnosť výcviku v podmienkach OS SR.

2. 2 Systém prípravy jednotiek

Príprava nasadzovaných jednotiek bola vykonávaná dôsledným plánovaním na všetkých stupňoch velenia a riadenia v zmysle platných plánovacích dokumentov a nariadení OS SR a tiež implementáciou aliančných dokumentov (napr. SACEUR OPLAN 10302 ISAF, COM JFC-B OPLAN 30302, COM ISAF OPLAN 38302, COM JFC HQ BRUNSSUM ISAF Training Directive 75-8 a pod.).

Nasadzované jednotky boli do operácie ISAF pripravované postupne podľa organizačných nariadení a rozkazov veliteľov zodpovedných za prípravu jednotlivých príspevkov (Operačný rozkaz – ďalej len „OPORD“, Administratívny rozkaz, Varovný rozkaz, Čiastkový rozkaz). Tieto vychádzali z operačných plánov (ďalej len „OPLAN“) náčelníka Generálneho štábu OS SR. Organizácia výcviku spravidla zodpovedala schéme znázornenej na obrázku 3. Špecifiká prípravy jednotiek nasadzovaných do operácie ISAF záviseli od typu a poslania príspevku.

Obrázok 3: Model prípravy nasadzovaných jednotiek v operácii ISAF v zodpovednosti Pozemných síl OS SR v rokoch 2009 – 2014

Splnenie úloh výstavby spočívalo v tvorbe a spracovaní tabuliek počtov a materiálu príspevku, či vo výbere najvhodnejšieho personálu. Túto časť zabezpečovalo určené veliteľstvo síl (VePS, VVzS, VSVaP). V tejto fáze bolo vydané organizačné nariadenie príslušného veliteľa síl, ktoré stanovilo zodpovednosti a úlohy jednotlivým

veliteľom na prípravu personálu a materiálne zabezpečenie výcviku (vyžiadanie bezpečnostných previerok, vyslanie na zdravotné prehliadky, určenie personálu na prípravný výcvik – základné bojové zručnosti). Úlohy výstavby v personálnej oblasti boli od roku 2007 plnené v súlade so služobnou pomôckou „Štandardné operačné postupy pre zabezpečenie výberu a personálne zabezpečenie výberu profesionálnych vojakov pri plnení úloh mimo územia SR“ SOP-1.0-1, ktorá bola novelizovaná v roku 2010 na SOP-1.0-1(B).

Prípravný výcvik bol určený pre personál, ktorý v predchádzajúcom výcvikovom roku nespĺnil úlohy predpísaných základných bojových zručností (ďalej len „ZBZ“). Výcvik bol vykonávaný v predurčených útvaroch a zariadeniach pozemných síl, neskôr v materských útvaroch v zodpovednosti nadriadeného veliteľa.

Stáž v priestore operácie bola určená pre veliteľské funkcie a pre funkcie začlenené do jednotlivých štruktúr velenia ISAF a ich výcvik nebolo možné úplne zrealizovať v podmienkach OS SR alebo v rámci nadnárodnej prípravy. Stáž bola vykonávaná spravidla v predchádzajúcich rotáciách.

Kurzy na území SR a v zahraničí boli vykonávané len pre vybraný personál na základe ich predurčenia a špecializácie. Počas vysielania do kurzov boli zohľadňované možnosti OS SR (napr. kurz šifrovej ochrany informácií, kurz administratívnej bezpečnosti, strojnícke kurzy, odborné stáže v útvaroch a zariadeniach OS SR atď.), ako aj ponuky aliančných výcvikových zariadení (NATO School Oberammergau, JMRC Hohenfels, JFTC Bydgoszcz, JFC Brunssum). Na prípravu vybraného KP boli zavedené ADL kurzy. Tieto boli neskôr vykonávané aj počas výcviku KP vo VJVM Martin.

Štúdium operačných dokumentov bolo vykonávané pre vybraný KP. Slúžilo na štúdium utajovanej operačnej dokumentácie (OPLAN, OPORD, Podporný plán – ďalej len „SUPPLAN“, SOP, SOI). Štúdium bolo vykonávané na koncovom registri veliteľstva pozemných síl a veliteľstva síl výcviku a podpory (ďalej len „CRONOS“). Ako podklady ku štúdiu boli využité najaktuálnejšie dokumenty zasielané priamo z operácie.

Výcvik kľúčového personálu bol vykonávaný vo VJVM Martin spravidla v trvaní 10 výcvikových dní. Do tohto výcviku boli zaradení veliteľia od stupňa družstvo a vyššie. Výcvik bol zameraný na osobitosti operačného prostredia a spoznanie kultúrnych odlišností. Personál získal tiež základné sociálno-demografické znalosti o krajine, populácií, náboženstve atď. Počas výcviku odovzdávali skúsenosti profesionálni vojaci, ktorí pôsobili v operácii (RR SMEs). Výcvik bol vykonávaný v súlade s SPS-3-40/Výcv „Štandardné operačné postupy pre výcvik personálu do operácií MKM vo VJVM“. Určený veliteľ zodpovedný za výcvik vykonal súčinnosťný dohovor 6 – 8 týždňov pred vykonaním samotného výcviku s veliteľom VJVM. Na tomto dohovore bol spresnený obsah výcviku pre jednotlivé prvky v závislosti od typu operačnej úlohy a stupňa vycvičenosti jednotky alebo jednotlivcov. V priebehu výcviku KP sa vykonávalo preskúšanie z anglického jazyka príslušníkom Jazykového inštitútu Liptovský Mikuláš priamo v priestoroch Akadémie ozbrojených síl alebo prostredníctvom príslušníka VJVM Martin.

POZNÁMKY

Stmeľovací a odborný výcvik bol organizovaný v útvaroch podľa zodpovednosti stanovenej v jednotlivých organizačných nariadeniach k príprave na nasadenie. Tento výcvik pozostával zo vševojskovej a odbornej prípravy. Rozsah výcviku, ako aj jednotlivé predmety záviseli od typu a predurčenia príspevku. Tento výcvik bol vykonávaný samostatne po jednotkách.

Záverečný sústredený výcvik, ktorého vyvrcholením bolo TC s BS alebo odborno-taktické cvičenie (ďalej len „OTC“), bol vykonávaný spravidla vo vojenskom výcvikovom priestore (ďalej len „VVP“) ako vyvedenie (formou poľného výcviku). Výcvik bol zameraný na zladenie jednotlivých príspevkov, zhodnotenie vycvičenosti nasadzovaných príspevkov a ich pripravenosti na nasadenie. Bol vedený s cieľom výcvik maximálne priblížiť k reálnym podmienkam v operácii. Dôraz bol kladený na zjednotenie potrebných bojových drilov, zvládnutie streleckej prípravy orientovanej na podmienky nasadenia a realizáciu štandardných postupov v praxi. Výcvik slúžil na simuláciu operačného prostredia a navedenie 24/7 „Battle Rhythm“. Počas záverečného sústredeného výcviku bola vykonaná národná preverka pripravenosti na nasadenie komisiou určeného veliteľa síl za účasti príslušníkov Generálneho štábu OS SR. Na základe dosiahnutých výsledkov počas tohto výcviku boli pred vyslaním vykonané záverečné pohovory komisiou určeného veliteľstva.

Udržiavací výcvik sa vykonal pre zaradený personál s cieľom udržať maximálnu úroveň vycvičenosti dosiahnutú počas predchádzajúcich výcvikov. Tento výcvik reflektoval aj na prípadné zmeny v plnení operačných úloh získaných počas nasadenie v procese LL. Do procesu výcviku bol postupne zaradený aj špecializovaný výcvik – činnosť vojaka pri násilnom odlúčení od vlastnej jednotky (Personnel Recovery) vykonávaný v dĺžke piatich výcvikových dní v CV Lešť (úroveň B).

In Theatre Training (ďalej len „ITT“) bol vykonaný na základe SOP príslušného operačného veliteľa v priestore operácie za účelom poskytnutia základných informácií potrebných pre situačné povedomie (Situational Awareness) všetkých nových príslušníkov (Newcomers). Zároveň zahŕňal výcvik, ktorý nemohol byť poskytnutý na území SR (napr. výcvik vo vedení vozidiel kategórie MRAP, výcvik zbraňových systémov aliančných partnerov a pod.). Absolvovanie tohto výcviku bolo nevyhnutné pre prevzatie operačnej úlohy.

2. 3 Zameranie výcviku jednotiek

Zameranie výcviku jednotlivých príspevkov vychádzalo z hlavných plánovacích a riadiacich dokumentov, ktorých súčasťou bol napr. zoznam rozhodujúcich úloh výcviku (ďalej len „ZRÚV“). ZRÚV sa prispôboval reálnej situácii a podmienkam v operácii a ďalej sa premietal do výcvikových nariadení a rozkazov jednotlivých veliteľov.

2. 4 Hodnotenie prípravy jednotiek

Hodnotenie jednotiek bolo vykonávané počas všetkých fáz prípravy. Súčasťou hodnotenia bolo preskúšanie z anglického jazyka, ZBZ, priebežné testy a závereč-

ný test. Výsledky týchto hodnotení slúžili ako podklady pre výber personálu počas záverečných pohovorov. Pripravenosť celého príspevku bola preverovaná počas záverečného cvičenia formou OTC, ŠN, TC, TC s BS alebo s využitím živej simulácie (systém MILES) v zmysle predpisu Vševojsk-51-12.

Na hodnotení jednotky sa podieľala aj hodnotiacia komisia určeného veliteľa. Táto na základe stanovených kritérií a splnenia ZRÚV preverila pripravenosť príspevku na nasadenie. V prípade zistených nedostatkov bolo komisiou nariadené do cvičenie nesplnených úloh počas udržiavacieho výcviku.

3 PÔSOBENIE PRÍSLUŠNÍKOV OS SR VO VOJENSKEJ OPERÁCII OEF (august 2002 – december 2005)

V snahe podporiť celosvetový boj proti terorizmu a udržiavanie mieru vo svete vyslovila NR SR svojím uznesením č. 2266 z 19. júna 2002 súhlas s vyslaním príslušníkov ženijnej jednotky OS SR do operácie OEF. V afganskom Bagrami pôsobilo celkom 40 príslušníkov OS SR v rámci Spoločného zmiešaného účelového zoskupenia (Combined Joint Task Force – ďalej len „CJTF“) pod vedením USA. Ženijná stavebná letisková čata bola do Afganistanu prepravená v auguste 2002 a plnú operačnú pohotovosť (Full Operational Capabilty – ďalej len „FOC“) dosiahla 1. októbra 2002.⁷⁾

Hlavnou úlohou jednotky bola obnova a údržba letiska Bagram. Na rekonštrukcii vzletovej a pristávacej dráhy a budovaní infraštruktúry letiska (nových spojovacích plôch a stojánok leteckej techniky) sa naši profesionálni vojaci priamo podieľali spolu s príslušníkmi ozbrojených síl USA, Talianska a Thajska.

Obrázok 4: Betónovanie vzletovej a pristávacej dráhy
(Foto: Pavol Vitko)

Na základe uznesenia NR SR č. 2004 zo 14. decembra 2005 a po predchádzajúcej dohode s NATO bolo ukončené pôsobenie tejto jednotky OS SR v operácii OEF. Zároveň NR SR rozhodla, že príslušníci tejto jednotky budú naďalej pôsobiť na území Afganistanu a to v rámci multifunkčnej ženijnej rotы pôsobiacej vo vojenskej operácii ISAF pod velením NATO.

7) ŠIMKO, J. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*. 2013, s. 31.

POZNÁMKY

4 NASADENÉ PRVKY A SPÔSOBILOSTI OS SR V OPERÁCII ISAF

Na základe požiadaviek NATO boli rozhodnutím vlády SR a so súhlasom NR SR vyslané k činnosti v rámci operácie ISAF nasledovné jednotky OS SR:

- ženijné jednotky (ženijná odmínovacia čata, multifunkčná ženijná jednotka),
- provinčný rekonštrukčný tím,
- poradný a styčný tím,
- vojenský poradný tím,
- zdravotnícky tím,
- strážne jednotky (Deh Rawood, Tarin Kowt, Kandahár),
- národný podporný prvok,
- profesionálni vojaci na veliteľstvách operácie ISAF,
- tím likvidácie nevybuchnutých výbušnín,
- tím pre výcvikové centrum národnej polície Afganistanu,
- skupiny špeciálnych operácií (SOTU, SOAT, SOAG),
- poradenský tím manévrových síl,
- tím podpory komunikačných a informačných systémov.

Rotácie všetkých nasadených deklarovaných síl OS SR sa vykonávali v stanovených termínoch s dobou pôsobenia v jednej rotácii spravidla šesť mesiacov.

4.1 Ženijná odmínovacia čata (máj 2004 – december 2005)

Na základe uznesenia NR SR č. 866 z 11. marca 2004 bolo v máji 2004 do operácie ISAF v Afganistane vyslaných 17 príslušníkov OS SR, t. j. 16 príslušníkov odmínovacej jednotky pôsobiacej na medzinárodnom letisku v Kábule (Kabul International Airport – ďalej len „KAIA“) a jeden dôstojník na veliteľstve (Headquarters – ďalej len „HQ“) KAIA. Jednotka dosiahla FOC 1. júna 2004.

Hlavnou úlohou ženijnej odmínovacej čaty bolo odmínovanie na plochách a cestných komunikáciách v operačnom priestore ISAF. Ženijná odmínovacia čata sa skladala z odmínovacieho, technického a zdravotníckeho družstva a bola zaradená do tabuliek počtov krízovej časti (Crisis establishment) KAIA.

Obrázok 5: Odmínovanie priestoru na letisku KAIA
(Foto: žpr Sered)

Týmto aktom sa SR formálne stala plnohodnotným členom operácie ISAF, keďže v tomto období do spôsobilostí ISAF-u prispievalo 34 krajín z celého sveta. Slovensko spolu so Slovinskom boli poslednými krajinami spomedzi členských štátov NATO vrátane tretích krajín, ktoré sa operácie ISAF priamo nezúčastňovali.

4. 2 Multifunkčná ženijná jednotka – mlfžr (január 2006 – december 2012)

Dňa 1. januára 2006 zlúčením ženijnej stavebnej jednotky v operácii OEF a ženijnej odmínovacej čaty v operácii ISAF vznikla multifunkčná ženijná jednotka (ďalej len „mlfžr“) o veľkosti roty v počte 57 príslušníkov OS SR (fyzicky však k zlúčeniu došlo vo februári 2006) s mandátom pôsobenia v operačnom priestore operácie ISAF. Zároveň sa ženijná stavebná jednotka redislokovala z letiska Bagram na základňu KAIA v Kábule.

Medzi hlavné úlohy mlfžr patrilo vykonávanie odmínovacích prác v priestore nasadenia, eliminácia nevybuchnutej munície, rekonštrukcia vzletových a pristávacích dráh, opravy a budovanie ostatných letiskových plôch a úpravy terénu a ničenie určených objektov v priestore KAIA.⁸⁾ V priebehu marca až mája 2007 bola jednotka kvôli operačným potrebám presunutá z Kábulu na leteckú základňu Kandahár (Kandahar Air Field – ďalej len „KAF“), kde od 13. júna 2007 začala plniť operačné úlohy. Úloha mlfžr zostala naďalej zachovaná.

Multifunkčná ženijná jednotka pozostávala zo:

- a) ženijnej čaty,
- b) ženijnej letiskovej stavebnej čaty,
- c) čaty logistickej podpory.

Obrázok 6: Budovanie oplotenia na perimetri letiska KAF
(Foto: žpr Sered)

Od začiatku pôsobenia v operácii (zahŕňajúc aj ženijnú odmínovaciu čatu) v roku 2004 bolo ručným spôsobom odmínovaných viac ako 800 000 m² a mechanickým spôsobom pomocou odmínovacích zariadení 1 232 500 m². Celkovo bolo nájdených a zničených 3 818 ks munície, ako napr. protipechotné míny, rakety, nevybuchnutá a kontajnerová munícia.

8) ŠVANTNER, P. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*. 2008, s. 31.

POZNÁMKY

Ženijná letisková čata sa podieľala na opevňovacích prácach okolo základne, betónovala plochy pri pristávacej dráhe, ako aj budovala odvodňovacie kanály. Slovenskí ženisti sa preslávili aj rekonštrukciou odletového terminálu kandahárskeho letiska, či stavbou „Sobotnej školy“ pre deti afganských trhovníkov predávajúcich na KAF-e. Pracovali aj na obnove vzletovej a pristávacej plochy vo Feyzabáde.

Mlfžr bola v operácii ISAF a v priestore rozmiestnenia jedinou jednotkou predurčenou v prospech veliteľa KAF a riadenou cez zástupcu veliteľa pre podporu (DCOM Support) a oddelenie CJ-4 Engineer.

Operačné úlohy boli rozdelené na nasledovné kľúčové oblasti:

- a) ochrana síl (Force Protection – FP),
- b) práce súvisiace s povodňami a protipovodňovými opatreniami,
- c) ženijný prieskum,
- d) údržba (recovery),
- e) odmínovacie práce,
- f) práce mimo základne a v priestore Ground Defence Area (ďalej len „GDA“).

Uznesením NR SR č. 195 zo 7. decembra 2010 sa rozšírilo pôsobenie príslušníkov mlfžr aj na oblasť GDA za účelom plnenia úloh pod velením veliteľa (Commander – ďalej len „COM“) ISAF a na celý operačný priestor operácie ISAF v Afganistane pod velením veliteľa slovenského kontingentu (ďalej len „SLOVCON“).

Na základe postupného vývoja situácie bol 20. júla 2010 v Kábule na medzinárodnej konferencii oficiálne predstavený plán procesu tranzície, t. j. prechodu zodpovednosti za krajinu do rúk afganskej vlády a afganských inštitúcií. Prehodnotením a optimalizáciou národných záujmov a cieľov operácie ISAF, v súlade so stratégiou a cieľmi medzinárodného spoločenstva a s politikou posilňovania spôsobilostí nasadených jednotiek zameraných na rozvoj a výcvik afganských národných bezpečnostných síl (Afghan National Security Forces – ďalej len „ANSF“), ako aj závermi summitu NATO v Chicagu 20. – 21. mája 2012 bolo uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012 ukončené pôsobenie príslušníkov mlfžr v operácii ISAF a k 31. decembru 2012 vykonané stiahnutie jednotky na vlastné územie. Zároveň bolo šesť profesionálnych vojakov logistického komponentu mlfžr presunutých do národného podporného prvku (National Support Element – ďalej len „NSE“). Ukončenie pôsobenia mlfžr súviselo so zníženou dôležitosťou jej pôsobenia na medzinárodnej vojenskej základni v KAF-e a z dôvodu čoraz častejšieho využívania kontraktorských spoločností veliteľom základne.

4. 3 Provinčný rekonštrukčný tím – PRT (máj 2007 – jún 2013)

NR SR svojim uznesením č. 671 z 11. decembra 2007 písomne potvrdila vyslanie do piatich príslušníkov OS SR. V mesiaci máj 2007 bol vyslaný dôstojník Civilno-vojenskej spolupráce (ďalej len „CIMIC“) a v mesiaci august 2007 dôstojník S-3 do maďarského PRT v Pol-e-Khomri v provincii Baghlan. Ich pôsobenie v tomto PRT bolo ukončené 24. februára 2009.

Na základe bilaterálnych rokovaní s holandskou stranou boli v mesiaci marec 2008 na plnenie úloh do holandského PRT na základňu Tarin Kowt v provincii Uruzgan vyslaní dvaja príslušníci OS SR na funkcie dôstojníkov CIMIC a S-3 a do maďarského PRT jeden príslušník OS SR.

PRT zodpovedali za bezpečnosť v daných provinciách tak, aby bezpečné prostredie umožňovalo medzinárodným humanitárnym organizáciám obnovovať infraštruktúru, vzdelávacie a zdravotnícke zariadenia a umožňovalo pomáhať pri upevňovaní moci centrálnej vlády, budovaní právneho štátu a správneho politického smerovania.

Uznesením NR SR č. 901 z 19. júna 2008 NR SR vyslovila súhlas so zmenou mandátu príslušníkov OS SR pôsobiacich v PRT a to zvýšením na šesť príslušníkov OS SR. Príslušníci PRT plnili úlohy podľa funkčného tabuľkového zaradenia stanoveného velením PRT. Primárnou úlohou PRT bola podpora rekonštrukcie Afganistanu. K tomu využívali takzvaný 3D koncept – Diplomacy (Diplomacia), Defense (Stabilizácia bezpečnostnej situácie) a Development (Hospodársky rozvoj).

Čiastkovo bola úloha rozdelená na:

- a) budovanie dôvery medzi miestnym obyvateľstvom, inštitúciami a jednotkami ISAF,
- b) podporu a koordináciu projektov pomoci pri rekonštrukcii Afganistanu v úzkej spolupráci s národnými a medzinárodnými organizáciami,
- c) reformu bezpečnostného sektoru krajiny (armáda, polícia),
- d) reformu štátnej správy (súdy, väzenský systém).⁹⁾

Okrem týchto primárnych úloh mali PRT aj vojenské poslanie, ktorým bolo udržanie bezpečnosti v samotnej krajine a spolupráca s ANSF. K aktivitám PRT patrili aj krátkodobé projekty (Quick Impact Projects – QIP) s rýchlou účinnosťou, ako napr. spevňovanie poľných ciest, výstavba mostov, hrádzí, kopanie a čistenie zavlažovacích kanálov, vrtanie studní, jednoduchšie opravy škôl, či dodávky ošatenia alebo pomoc so zásobovaním. V PRT pôsobili spolu civilní aj vojenský experti. Ich veľkosť bola rôzna, závisela od miesta pôsobenia.

Úlohou Slovákov v rámci PRT bolo aj nepretržite hodnotiť stav plnenia už rozbehnutých projektov CIMIC a hľadať možnosti pre nové projekty v konkrétnej oblasti, vrátane koordinácie humanitárnej podpory. Mandát uznesenia NR SR umožňoval príslušníkom PRT pôsobiť v celom operačnom priestore operácie ISAF až do ukončenia pôsobenia operácie ISAF.

Z dôvodu stiahnutia kontingentu ozbrojených síl Holandského kráľovstva z vojenskej operácie ISAF v auguste 2010 a z dôvodu ukončenia pôsobenia jedného príslušníka OS SR v PRT Baghlan pod maďarským velením, sa zmenou mandátu určilo pôsobenie PRT pod velením COM ISAF v súlade s uznesením NR SR č. 195 zo 7. decembra 2010.

9) Uznesenie NR SR č. 901 k návrhu na zmenu mandátu, zmenu počtov príslušníkov OS SR a na ukončenie pôsobenia zdravotníckeho tímu OS SR v operácii ISAF v Afganistane, s. 4.

POZNÁMKY

Obrázok 7: Príslušník PRT počas komunikácie s predstaviteľmi miestnej komunity
(Foto: pplk. Milan Žilincár)

Z dôvodu realizácie rozhodnutia afganskej vlády o prevzatí základne Tarin Kowt príslušníkmi afganskej národnej armády (Afghan National Army – ANA), naplneniu poslania PRT a odovzdania plnenia úloh orgánom vlády Afganistanu, bolo v súlade s uznesením NR SR č. 728 z 3. septembra 2013 ukončené pôsobenie príslušníkov PRT v operácii ISAF a príslušníci OS SR boli stiahnutí na vlastné územie v júni 2013.

4. 4 Operačný výcvikový a styčný tím – OMLT (december 2008 – júl 2012)

NR SR svojim uznesením č. 671 z 11. decembra 2007 písomne potvrdila vyslanie najviac piatich príslušníkov OS SR. Štyria príslušníci OS SR sa od 2. decembra 2008 v rámci približne 20-členného spoločného holandsko-slovenského tímu podieľali na predsunutej operačnej základni (Forward Operating Base – ďalej len „FOB“) Ripley v Tarin Kowte v provincii Uruzgan na výcviku ANA a policajných síl a to hlavne v oblasti logistiky. Operačný výcvikový a styčný tím (Operational Mentoring and Liaison Team – ďalej len „OMLT“) bol pričlenený k jednotke ANA, kde pôsobil ako premostenie medzi spoločným základným výcvikom jednotiek ANA v Kabul Military Training Centre (ďalej len „KMTC“) a aktivitami v určenej posádke zameranými na operačné nasadenie jednotky ANA. V júni 2009 sa ich počet zvýšil na piatich profesionálnych vojakov.

Uznesením NR SR č. 901 z 19. júna 2008 NR SR vyslovila súhlas so zmenou mandátu príslušníkov OS SR pôsobiacich v OMLT a to zvýšením na najviac 15 príslušníkov OS SR. Uznesením NR SR č. 1514 z 19. júna 2009 sa zrušilo obmedzenie ich pôsobenia v rámci provincie Uruzgan a umožnilo sa pôsobenie v rámci provincie Uruzgan a Kandahár s mandátom do ukončenia operácie ISAF. OMLT sa podieľali na riadení výcviku, poskytovaní poradenstva a podpore styčnej činnosti v jednotkách ANA, v ktorej predstavovali dôležitú súčasť pri jej budovaní a obnove bojaskopnosti.

Operačné a výcvikové tímy plnili úlohy v oblasti:

- a) výcviku, školenia, poradenstva a dohľadu nad jednotkami ANA, budovania vzťahov s partnermi z ANA;
- b) pomoci pri plánovaní a realizácii operácií, pri spracovávaní požiadaviek na zabezpečenie materiálom, opráv techniky v súlade s normami NATO;
- c) zjednodušenia spolupráce medzi ANA a jednotkami ISAF pri koordinácii a integrácii podpory operácie;
- d) styčnej činnosti medzi jednotkou ANA a jednotkami ISAF. ¹⁰⁾

Obsahom školení boli základné zručnosti, návyky, taktika, zdravotnícka pomoc, či výstavba bezpečnostných štruktúr.

Obrázok 8: Výcvik vojakov Afganskej národnej armády pri plánovaní a vykonávaní konvojov
(Foto: rtm. Boris Belák)

Afganskí vojaci a policajti sa oboznamovali s budovaním logistických základní, so systémom evidencie materiálu, možnosťami jeho prepravy a s pravidlami ochrany konvojov. Členovia OMLT sa osobne podieľali s jednotkami ANA v rámci „ostrého výcviku“, napríklad na spomenutej ochrane konvojov zásobovacích jednotiek priamo v teréne. Taktiež pomáhali vytvoriť celkovú logistickú infraštruktúru.

Odchodom ozbrojených síl Holandského kráľovstva v auguste 2010 príslušníci OMLT pôsobili pod austrálskym velením v súlade s uznesením NR SR č. 195 zo 7. decembra 2010. V júni 2011 OS SR prevzali zodpovednosť za samostatný Combat Service Support (ďalej len „CSS“) OMLT (oblasť logistického zabezpečenia) v Tarin Kowt-e po Austrálskom koalíčnom partnerovi. V júli 2012 došlo k transformácii tejto spôsobilosti na vojenský poradný tím (Military Advisory Team – ďalej len „MAT“) v súlade s uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012.

4.5 Vojenský poradný tím – MAT (júl 2012 – august 2013)

MAT vznikol transformáciou OMLT v pôvodnom počte 15 profesionálnych vojakov na CSS MAT (od decembra 2012 v počte 10 profesionálnych vojakov). Počnúc

¹⁰⁾ Uznesenie NR SR č. 671 k návrhu na ďalšie pôsobenie príslušníkov OS SR v operácii ISAF v Afganistane, s. 6.

POZNÁMKY

septembrom 2012 bol tento príspevok navýšený o šiestich profesionálnych vojakov a to o spôsobilosť CSS MAT (D-30). Príspevok OS SR bol vyslaný do operácie ISAF na plnenie úloh výcviku ANA v oblasti obsluhy húfnic D-30 pod velením COM ISAF v celom operačnom prostredí do ukončenia operácie ISAF a to súlade s uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012. Hlavný dôraz CSS MAT bol sústredený na denné poradenské a asistenčné služby pre 5. CSS Kandak (KDK – prápor) 4. pešej brigády ANA v oblasti výcviku so zameraním na plánovanie, koordináciu a komplexné zabezpečenie. Jednotka bola dislokovaná v Tarin Kowt-e v provincii Uruzgan.

Obrázok 9: Výcvik vojakov Afganskej národnej armády pri vedení kurzu
(Foto: nrtm. Miroslav Fejko)

Hlavnou úlohou CSS MAT (D-30) bolo poskytovať asistenciu a poradenstvo v prospech 4. delostreleckého KDK 4. pešej brigády ANA dislokovanej v Tarin Kowt-e v provincii Uruzgan, pri udržiavaní a rozvoji spôsobilostí palebnej podpory v prospech jednotiek nasadených v rámci celej provincie. Ich úlohou bolo mentorovať príslušníkov ANA pri údržbe, opravách a ošetrovaní 122 mm kanónových húfnic D-30 s predpokladom zvládnutia TO č. 1 a č. 2.

Tím pozostával z:

- a) veliteľa tímu;
- b) zástupcu veliteľa tímu;
- c) troch špecialistov D-30.

Obrázok 10: Výcvik vojakov Afganskej národnej armády pri príprave dela pred strelbou
(Foto: kpt. Michal Németh)

Na základe konzultácií so zástupcom vrchného veliteľa spojeneckých síl v Európe (ďalej len „DSACEUR“), požiadaviek a zmien v operácii ISAF súvisiacich s naplnením poslania poradných tímov a dosiahnutím požadovaného stupňa pripravenosti jednotiek ANA, bolo uznesením NR SR č. 728 z 3. septembra 2013 ukončené pôsobenie 15 profesionálnych vojakov CSS MAT v auguste 2013 a šiestich vojakov CSS MAT (D-30) v júni 2013.

4. 6 Zdravotnícky tím (apríl 2008 – december 2008, júl 2009 – december 2009)

NR SR svojim uznesením č. 671 z 11. decembra 2007 písomne potvrdila vyslanie najviac ôsmich príslušníkov OS SR do českej poľnej nemocnice na medzinárodnom letisku KAIA v Afganistane. Sedemčlenný zdravotnícky tím (dvaja chirurgovia, rádiodiagnostik, anestéziológ a traja ošetrovatelia) bol vyslaný 3. apríla 2008 a poskytoval urgentnú chirurgickú starostlivosť, základnú pooperačnú starostlivosť, chirurgickú ambulantnú starostlivosť, ako aj starostlivosť v oblasti intenzívnej medicíny a rádiodiagnostiky v prospech vojsk ISAF a ANSF.

V auguste 2008 uvedený tím vystriedala osemčlenná zdravotnícka skupina doplnená o lekára internistu. NR SR svojim uznesením č. 901 z 19. júna 2008 písomne potvrdila ukončenie pôsobenia zdravotníckeho tímu v termíne do 31. decembra 2008. Uznesením NR SR č. 1514 z 19. júna 2009 na návrh vlády SR vyslovila súhlas na vyslanie zdravotníckeho tímu v počte najviac piatich príslušníkov OS SR na podporu volieb v Afganistane s mandátom pôsobenia v rámci provincií Uruzgan a Kandahár do ukončenia operácie ISAF.

V júli 2009 vycestovali na takmer päť mesiacov do Afganistanu ďalší traja slovenskí vojenský zdravotníci. Lekár a dvaja zdravotnícki špecialisti plnili úlohy na stupni zdravotníckeho zabezpečenia ROLE 1 čo znamenalo, že k ich najhlavnejším činnostiam patrila neodkladná a rozšírená lekárska prvá pomoc (ošetrenie po úrazoch, popáleninách, dopravných nehodách), triedenie ranených a chorých a starostlivosť v oblasti všeobecného lekárstva.

Obrázok 11: Poskytnutie zdravotnej starostlivosti miestnemu obyvateľovi
(Foto: ÚHL Ružomberok)

POZNÁMKY

Jedným z hlavných cieľov bolo podporiť zabezpečenie tamojších prezidentských volieb. Miestom ich pôsobenia bola provincia Uruzgan, základňa Deh Rawood, pričom mali mandát pomáhať aj na menších FOB. V atmosfére eskalácie napätia pred prezidentskými voľbami ošetrili okrem príslušníkov koalíčných síl či ANSF aj vyše 200 miestnych obyvateľov.

4.7 Strážna jednotka Deh Rawood (marec 2009 – september 2010)

NR SR svojim uznesením č. 901 z 19. júna 2008 písomne potvrdila vyslanie strážnej jednotky (ďalej len „SJ“) v počte 50 príslušníkov OS SR v mesiaci marec 2009 s požadovanou výzbrojou a výstrojom na zabezpečenie stráženia tábora „Camp Hadrian“ v Deh Rawood-e (ďalej len „DR“) v provincii Uruzgan. Príslušníci OS SR vystriedali príslušníkov Armády Českej republiky.

Hlavnou úlohu SJ bol výkon strážnej služby na základni Hadrian, priama ochrana a obrana objektov s výzbrojou, bojovou technikou a muníciou, patrolovanie vo dne i v noci a za všetkých poveternostných podmienok a vo vykonávaní fyzickej kontroly osôb a techniky pri vstupe do strážených objektov.¹¹⁾ Ďalšou úlohou bolo zabezpečenie a ochrana vrtuľníkovej pristávacej plochy.

Obrázok 12: Zabezpečenie pristávacej plochy na vonkajšom perimetri na základni Hadrian (Foto: kpt. Slavomír Káčer)

Uznesením NR SR č. 1905 z 3. februára 2010 NR SR zrušila obmedzenie na výkon strážnej služby na základni Hadrian a na pozorovacom stanovisku „Jawa“ v Deh Rawood-e v provincii Uruzgan a zmenila úlohu na výkon strážnej služby v provinciách Kandahár a Uruzgan do ukončenia vojenskej operácie ISAF. Dňa 1. septembra 2010 ukončila SJ DR pôsobenie v operácii ISAF v Afganistane, pričom 6. septembra 2010 túto úlohu odovzdala afganským bezpečnostným zložkám (Asian Security Group) a čiastočne koalíčnému partnerovi z USA. Dňa 9. septembra 2010 SJ DR vykonala presun do KAF-u, kde táto jednotka bola začlenená do zostavy SJ KAF ako 4. strážna čata. Samotná redislokácia jednotky z DR na základňu KAF prebehla v súlade s plánom veliteľa SLOVCON v riadnom termíne. Prevzatie materiálu od stiahnutej jednotky z DR vykonali jednotky dislokované na KAF-e a časť neupotrebitelného materiálu bola odsunutá späť na Slovensko.

11) ŠVANTNER, P. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*. 2009, s. 31-32.

4. 8 Strážna jednotka Tarin Kowt (september 2008 – december 2012)

POZNÁMKY

NR SR svojim uznesením č. 901 z 19. júna 2008 písomne potvrdila aj vyslanie strážnej jednotky v počte 50 príslušníkov OS SR v mesiaci september 2008 s požadovanou výzbrojou a výstrojom bez technickej podpory na zabezpečenie stráženia tábora „Camp Holland“, vo vnútornom perimetri základne FOB Ripley v Tarin Kowt-e (TK) v provincii Uruzgan. Medzi jej hlavné úlohy patrilo stráženie, dozorná služba a patrolovanie vnútorného perimetra základne statickým spôsobom. ¹²⁾ Strážna služba zahrňovala priamu ochranu a obranu objektov s výzbrojou, bojovou technikou a muníciou, patrolovanie vo dne i v noci a za každých poveternostných podmienok a vo vykonávaní fyzickej kontroly osôb a techniky pri vstupe do strážených objektov. ¹³⁾

Obrázok 13: Kontrola batožiny miestnemu pracovníkovi pri vstupe na základňu Holland
(Foto: kpt. Roman Ďuriak)

Uznesením NR SR č. 1905 z 3. februára 2010 NR SR zrušila obmedzenie na výkon strážnej služby vo vnútornom perimetri základne FOB Ripley v Tarin Kowt-e v provincii Uruzgan a zmenila úlohu jednotky na výkon strážnej služby v provinciách Kandahár a Uruzgan do ukončenia vojenskej operácie ISAF.

Organizačná štruktúra SJ TK bola nasledovná:

- a) velenie čaty (šesť profesionálnych vojakov);
- b) štyri strážne družstvá (po 11 profesionálnych vojakov);
- c) Base Defense Operation Center (ďalej len „BDOC“) (traja styční dôstojníci).

Úlohou profesionálnych vojakov vyčlenených pre BDOC bolo koordinovať a cielene riadiť celé spektrum problémov FP na ochranu Multinational Base – Tarin Kowt (ďalej len „MNB-TK“) s využitím všetkých elementov v rámci MNB-TK. Zároveň BDOC plnil funkciu vyhodnocovania hrozieb a včasného varovania základne MNB-TK prostredníctvom varovného systému CODA a riadenie operácií zabezpečujúcich ochranu a obranu základne.

12) Uznesenie NR SR č. 671 k návrhu na ďalšie pôsobenie príslušníkov OS SR v operácii ISAF v Afganistane, s. 7.

13) ŠVANTNER, P. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*. 2009, s. 31.

POZNÁMKY

Dňa 6. septembra 2010 začala jednotka plniť operačnú úlohu pod AUS/USA velením, čo prinieslo zmeny v nasledovných oblastiach:

- a) zvýšenie patrolovacej činnosti na základni Holland a celej základni MNB-TK (patrola z hlavnej brány, bezpečnostná patrola), patrolovanie bolo odvtedy nepretržité;
- b) pravidelné vykonávanie výcviku tímu rýchlej reakcie (Quick Reaction Team – ďalej len „QRT“) v oblastiach možného incidentu na základňu;
- c) začlenenie troch slovenských styčných dôstojníkov do BDOC znamenalo uľahčenie komunikácie pre veliteľov zmien v službe na hlavnej bráne;
- d) VČ získal prístup na utajovanú sieť CENTRIX, prostredníctvom ktorej získaval spravodajské informácie.

Prehodnotením a optimalizáciou národných záujmov a cieľov operácie ISAF v Afganistane, ako aj závermi summitu NATO v Chicagu (20. – 21. mája 2012) bolo uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012 ukončené pôsobenie príslušníkov strážnej čaty a k 31. decembru 2012 stiahnutie jednotky na vlastné územie.

4. 9 Strážna jednotka KAF (december 2008 – september 2014)

NR SR svojim uznesením č. 901 z 19. júna 2008 písomne potvrdila vyslanie strážnej jednotky v mesiaci december 2008 v počte 50 príslušníkov OS SR s požadovanou výzbrojou a výstrojom na zabezpečenie strážnych činností vo vnútornom perimetri KAF-u v provincii Kandahár a to v úzkej spolupráci s kanadskou stranou.

Z dôvodu nedostatočného personálneho zabezpečenia SJ v rozsahu požadovanom zo strany ISAF-u a z rozšírenia plnenia úloh o ďalšie činnosti (nárast migrácie počtu osôb a techniky cez jednotkou kontrolované priestory) uznesením NR SR č. 1514 z 19. júna 2009, NR SR vyslovila súhlas s vyslaním ďalšieho strážneho družstva v počte 11 príslušníkov OS SR. SJ tvorili vojenský policajti, ktorí prevzali operačnú úlohu na vstupnom kontrolnom bode 3 (Entry Control Point – ďalej len „ECP“) od kanadských kolegov. Hlavnou úlohou SJ bol výkon strážnej služby v priestore ECP-3 v provincii Kandahár s obmedzením na vnútorný perimeter KAF-u. Strážna služba zahŕňala priamu ochranu a obranu objektov ECP-3 s výzbrojou, bojovou technikou a muníciou, patrolovanie vo dne i v noci a za všetkých poveternostných podmienok, stráženie objektov ECP-3 a vykonávanie fyzickej kontroly osôb a techniky pri vstupe do objektu KAF cez ECP-3. ¹⁴⁾

Medzi dodatočnú úlohu SJ patrila ochrana dôležitých križovatiek na KAF-e pri narušení ochrany základne (tzv. prielom). Na základe pozitívnych skúseností s plnením úloh SJ v KAF-e, boli OS SR požiadané zo strany NATO o prevzatie zodpovednosti za stráženie nového hlavného vstupno-výstupného bodu základne ECP-5 a to novou SJ OS SR. Uznesením NR SR č. 1905 z 3. februára 2010 NR SR vyslovila súhlas s vyslaním SJ v počte do 57 príslušníkov OS SR. Zároveň týmto uznesením zrušila obmedzenie na výkon strážnej služby vo vnútornom perimetri základne KAF a zmenila určenie na výkon strážnej služby v provinciách Kandahár a Uruzgan do ukončenia

14) ŠIMKO, J. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*. 2013, s. 37-38.

vojenskej operácie ISAF. V júni 2010 bola SJ KAF posilnená o SJ vyčlenenú pre ECP-5 na celkový počet 118 profesionálnych vojakov OS SR. V septembri 2010 bola SJ KAF doplnená o SJ DR v počte 47 profesionálnych vojakov a zlúčením vstupno-výstupných brán ECP-3 a ECP-5 dosiahla celkový počet 165 profesionálnych vojakov OS SR. Dňa 17. septembra 2010 zostala ECP-3 otvorená iba pre vstup koalíčných síl.

Obrázok 14: Kontrola biometrických údajov miestnemu pracovníkovi pri vstupe do KAF-u cez ECP-5
(Foto: autor)

Otvorenie ECP-5 bolo niekoľkokrát odložené z dôvodu nedokončených stavebných prác kontraktormi a vykonávaním drobných zmien podľa požiadaviek SLOVCON-u, za účelom ochrany a zvýšenia bezpečnosti pre živú silu. Otvorením tohto bodu došlo k zvýšenej požiadavke na personálne obsadenie na jednotlivých pracoviskách, čo bolo zabezpečené personálom z mimoriadnej rotácie v apríli 2010. V septembri 2010 jednotka prevzala aj novú operačnú úlohu, a to patrolovanie v južnej časti základne KAF, čím došlo taktiež k zvýšeným požiadavkám na personál, čo sa dosiahlo realizovanou redislokáciou SJ z DR. Príslušníci SJ boli v neustálom osobnom kontakte s miestnymi obyvateľmi. Hlavné nebezpečenstvo predstavovali samovražedné a raketové útoky.

V súlade so žiadosťou vrchného veliteľa spojeneckých síl v Európe (ďalej len „SACEUR“) a závermi summitu NATO v Chicagu 20. – 21. mája 2012 bolo uznesením NR SR č. 500 zo 14. marca 2013 predĺžené vyslanie príslušníkov SJ do ukončenia operácie ISAF, pričom došlo k navýšeniu jednotky o 14 profesionálnych vojakov na celkový počet 179 profesionálnych vojakov OS SR.

V rámci plnenia operačnej úlohy vykonávala SJ KAF tieto úlohy:

- a) 12 hodinové strážne zmeny na ECP-5;
- b) nepretržité patrolovanie vo vnútornom perimetri základne KAF (sektor 2, 4, 5);
- c) výkon strážnej služby na vežiach T2, T3A, T3 a T4, monitorovanie a ochrana priestoru uzatvorenej ECP-3;
- d) nepretržitá 24 hodinová pohotovosť jednotky QRT (20 a 21) v dvoch obrnených vozidlách s dobou pohotovosti výjazdu (Notice To Move – ďalej len „NTM“) do päť minút pod C2 JDOC;

POZNÁMKY

- e) zabezpečenie QRT (22 a 23) v dvoch obrnených vozidlách s NTM do 20 minút denne (19:00-07:00) pod C2 ECP-5 TOC;
- f) zabezpečenie jednotky rýchlej reakcie (Quick Reaction Force – ďalej len QRF“) 24 s NTM do 60 minút pod C2 JDOC (24/7);
- g) od 14. augusta 2013 obsadenie veže ECP-3 dvomi príslušníkmi SJ (24/7).

SJ KAF tvorili štyri strážne čaty, veliteľské družstvo a velenie roty. Čatu tvorili štyri družstvá s 11 profesionálnymi vojakmi, veliteľ čaty a veliaci poddôstojník čaty. Traja dôstojníci z velenia SJ pracovali ako styční dôstojníci (Liaison Officer – ďalej len „LO“) na Joint Defense Operation Centre (ďalej len „JDOC“), ktorí boli zapojení do procesu rozhodovania a riešenia vzniknutých situácií. Počnúc rotáciou v júni 2013 bol jeden dôstojník nahradený poddôstojníkom. V rámci transformácie operácie ISAF na operáciu Rozhodná podpora (Resolute Support – ďalej len „RS“) a tým spojené ukončenie operačnej úlohy, 14. septembra 2014 SJ vystriedala americká rota posilnená gruzínskou rotou.

4. 10 Národný podporný prvok – NSE (september 2008 – december 2014)

NR SR svojim uznesením č. 901 z 19. júna 2008 písomne potvrdila vytvorenie a vyslanie NSE v počte do 12 príslušníkov OS SR s účinnosťou od septembra 2008. Od 11. septembra 2008 pôsobili v operácii siedmi príslušníci NSE a od decembra 2008 sa ich počet zvýšil na 11 profesionálnych vojakov. Uznesením NR SR č. 195 zo 7. decembra 2010 NR SR vyslovila súhlas s vyslaním do štyroch príslušníkov OS SR, čím sa počet príslušníkov OS SR zvýšil na celkový počet najviac 16 príslušníkov OS SR.

Hlavnými úlohami NSE boli koordinácia národnej logistickej podpory, plnenie úloh finančno-ekonomického zabezpečenia, koordinácia strategických a operačných preprav, psychologická služba, pastoračná činnosť a podpora KIS. Spravodajská podpora činnosti kontingentu OS SR v operácii ISAF bola zabezpečená pracovníkom VOS a policajná podpora činnosti kontingentu OS SR bola zabezpečená pracovníkmi VP.

Obrázok 15: Kontrola logistického skladu zástupcom veliteľa SLOVCON-u,
(Foto: mjr. Peter Pavlovský)

Na základe uznesenia NR SR č. 117 z 24. júla 2012 boli šiesti profesionálni vojaci logistického komponentu mlfžr v decembri 2012 presunutí do NSE, čím bolo národné velenie navýšené na 22 profesionálnych vojakov. Od novembra 2013 bol tento počet upravený na 17 profesionálnych vojakov.

4. 11 Profesionálni vojaci OS SR na veliteľstvách operácie ISAF (máj 2004 – december 2014)

Zástupcovia OS SR pracovali v rámci operácie ISAF aj v medzinárodných veliteľstvách. Od mája 2004 pôsobil príslušník OS SR vo funkcii veliteľa Force Protection Group na veliteľstve KAIA. Vo veliteľstve ISAF v Kábule pôsobili od augusta 2007 do februára 2008 traja profesionálni vojaci. Dvaja pôsobili na HQ ISAF (jeden z nich zastával funkciu náčelníka štábu koordinácie a riadenia operácií) a jeden na Spoločnom velení operácie ISAF (ISAF Joint Command – ďalej len „IJC“). NR SR svojim uznesením č. 671 z 11. decembra 2007 písomne potvrdila vyslanie do piatich príslušníkov OS SR, a to hlavne z dôvodu zabezpečenia ďalšieho fungovania mlfžr.

V januári 2008 začali pôsobiť taktiež traja profesionálni vojaci OS SR (J2, J3 a J4) v regionálnom veliteľstve Juh (ďalej len „RC-S“). Dôstojníci OS SR plniaci operačné úlohy v rámci RC-S boli zaradení na štábne funkcie, v rámci ktorých sa podieľali na koordinácii leteckej a palebnej podpory pozemných jednotiek NATO v rámci priestoru zodpovednosti RC-S, plánovaní a koordinovaní vykonávania životne dôležitých logistických konvojov a na zabezpečení analytickej podpory pre nasadené jednotky NATO.¹⁵⁾ Uznesením NR SR č. 901 z 19. júna 2008 NR SR vyslovila súhlas so zmenou mandátu príslušníkov OS SR pôsobiacich v HQ ISAF a to zvýšením do šiestich príslušníkov OS SR. Vysielanie jednotlivcov do veliteľstiev ISAF bolo zamerané na podporu síl a spôsobilostí, ktoré OS SR udržiavali v ISAF-e. Na základe zvýšenej požiadavky zo strany COM ISAF na obsadenie vyššieho počtu pozícií, uznesením NR SR č. 195 z 7. decembra 2010 NR SR vyslovila súhlas s vyslaním ďalších šiestich príslušníkov OS SR na veliteľstvá operácie ISAF v Afganistane. Tým sa počet príslušníkov OS SR zvýšil na celkový počet do 12 príslušníkov. Predmetné zvýšenie bolo realizované v rotácii marec 2011, zvýšením o účasť štyroch profesionálnych vojakov na HQ KAF, jedného vojaka na HQ TF (Task Force) PALADIN a jedného na HQ RC-S na základni KAF. Priestor pôsobenia bol vymedzený na celý operačný priestor operácie ISAF.

Hlavnou úlohou vojakov OS SR na veliteľstvách operácie ISAF bolo plniť úlohy vo veliteľských štruktúrach operácie ISAF v súlade s popisom funkčnej náplne (Job Description).¹⁶⁾ Na základe požiadavky zo strany COM ISAF, záväzok OS SR v obsadzovaní prideleného počtu pozícií a v súlade s uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012 sa od septembra 2012 zvýšil počet príslušníkov o osem profesionálnych vojakov na celkový počet 20 (šesť vojakov na HQ ISAF Kábul, štyria na HQ RC S Kandahár, dvaja na HQ TF PALADIN Kandahár, siedmi na HQ KAF Kandahár, jeden na ACCI HQ KAF Kandahár) s pôsobením v celom operačnom priestore do ukončenia operácie ISAF.

15) MURÍŇ, F.: Vojaci v Afganistane ocenení medailami Non-Article 5 Medal. 2009.

16) ŠIMKO, J. (red.): *Príručka vojaka OS SR vo vojenskej operácii ISAF*, 2013, s. 39.

POZNÁMKY

Obrázok 16: Príslušníci veliteľstva RC-S v KAF-e po slávnostnej ceremónii
(Foto: mjr. Štefan Andráš)

Mimo príspevkov OS SR vysielaných z územia SR, OS SR umožnili vyslanie do ISAF-u aj príslušníkom OS SR vyslaných na nasaditeľné pozície v štruktúrach NATO. Cieľom bolo umožniť spojeneckým veliteľom splniť požadované úlohy daného veliteľstva a získať pripravený a skúsený personál z pôsobenia v mnohonárodnom prostredí pre ich ďalšie pôsobenie v OS SR. Ich nasadenie bolo realizované v rámci celého Afganistanu na rôznu dobu vyslania.

4. 12 Tím likvidácie nevybuchnutých výbušnín – EOD (december 2010 – november 2013)

Prechod operácie ISAF zo stabilizačnej fázy operačného plánu do fázy tranzície priniesol pre členské krajiny NATO nové požiadavky na poskytované spôsobilosti. Dodatočné alebo novo deklarované sily boli primárne určené na podporu procesu tranzície, vrátane výcviku a budovania kapacít ANSF, zvýšenej ochrany príslušníkov ISAF, ako aj civilného afganského obyvateľstva pred pretrvávajúcou hrozbou nevybuchnutej munície (Unexploded Ordnance – ďalej len „UXO“) a nástražných výbušných systémov (Explosive Ordnance Disposal – Ďalej len „EOD“ / Improvised Explosive Device Disposal – ďalej len „IEDD“), ktoré dovtedy spôsobovali 60 % obetí v radoch jednotiek ISAF a 30 % civilných obetí.

Vzhľadom na pretrvávajúcu potrebu spôsobilosti EOD a IEDD v operácii ISAF, vyslovila NR SR súhlas s vyslaním EOD tímu v počte do štyroch príslušníkov OS SR. Na základe uznesenia NR SR č. 195 zo 7. decembra 2010 bol tento tím nasadený v decembri 2010. Týmto boli zároveň overené nadobudnuté schopnosti pri výcviku, ako aj získané praktické skúsenosti z reálneho nasadenia tejto spôsobilosti vo vojenských operáciách. Príslušníci OS SR pôsobiaci v rámci EOD tímu boli vyslaní do operácie ISAF na plnenie úloh EOD/IEDD a zaradení na základe TOA (Transfer of Authority – ďalej len „TOA“) do podriadenosti účelového zoskupenia TF PALADIN RC-S. Na základe rozhodnutia TF PALADIN RC-S a v súlade s platným mandátom bol tím zaradený pod velenie 62 EOD jednotky US Army na FOB Camp Nathan Smith na východnom predmestí Kandaháru. Organizačnú štruktúru EOD tímu tvoril EOD štábný dôstojník a traja EOD špecialisti. SVK EOD tím vykonával EOD a CIED (Counter IED) operácie na podporu činnosti TF RAIDER v oblasti pôsobenia RC-S. Úlohou v rámci EOD/CIED bolo zabezpečiť a zneškodniť výbušné objekty (materiál), zozbie-

rať dôkazový materiál z IED komponentov a poskytovať EOD podporu pri zásahoch proti teroristickým skupinám vyrábajúcim IED a ich komponenty.

POZNÁMKY

Obrázok 17: Príslušník EOD tímu pri zneškodnení IED
(Foto: rtm. Michal Mieres)

Medzi úlohy EOD tímu patrila tiež detekcia, identifikácia, vyhodnocovanie situácie a možných hrozieb na mieste, neutralizácia, zaistenie, vyslobodenie a finálna likvidácia nevybuchnutých výbušných prostriedkov výbušnou a nevybušnou cestou. Tím vykonával aj zber a vyhodnocovanie forenzného dôkazového materiálu pre potreby povýbuchového vyšetrovania, čím prispieval k EOD spravodajskej činnosti. Zároveň vykonával aj patrolovanie na vytypovaných úsekoch ciest a bol jednou z jednotiek, ktoré boli zaradené do pohotovosti v prípade nahlásenia EOD incidentu. Priestor pôsobenia bol vymedzený na región juh, ktorý zahŕňal aj operačný priestor RC Juhozápad (RC-SW) a operačný priestor RC Juhovýchod (RC-SE).

Počas 20. rotácie SLOVCON-u v operácii ISAF (jún – november 2013) pôsobil SVK EOD tím v organizačnej štruktúre účelového zoskupenia CJTF PALADIN-S (práporový stupeň) v zložení:

- a) štábny dôstojník, operačne zaradený ako styčný dôstojník EOD v rámci štábu pre operácie CJTF PALADIN South (CJ3) s miestom pôsobenia SVK zásahového tímu EOD vo FOB Frontenac;
- b) zásahový tím EOD, operačne zaradený pod OPCON (Operačné riadenie) 734 US Army EOD jednotky, od 22. augusta 2013 pod velením 466 US AF OL B EOD jednotky ako jeden z 10 EOD zásahových tímov tejto jednotky zabezpečujúcej EOD podporu pre CTF DRAGOON/TF COUGAR v rámci RC-S (AOR Shaw Wali Kot).

Najväčším úspechom tejto jednotky bolo 263 úspešných zásahov pri EOD incidentoch v priebehu trojročného pôsobenia v operácii ISAF. Riešenie týchto incidentov bolo súčasťou priamej bojovej podpory amerických jednotiek na území Afganistanu.¹⁷⁾ Z dôvodu naplnenia poslania účelového zoskupenia na odstraňovanie nástražných výbušných systémov EOD TF PALADIN a odovzdania úloh partnerskej jednotke ANA, bolo v súlade s uznesením NR SR č. 728 z 3. septembra 2013 ukončené pôsobenie EOD tímu v mesiaci november 2013 a jej príslušníci boli stiahnutí na vlastné územie. Príslušník OS SR na HQ TF Paladin ukončil pôsobenie v operácii ISAF v júni 2014.

17) ŽIAK, J.: Šťastie žičí pripraveným. In: *Obrana*, roč. 22, 2014, č. 10, s. 34-35.

POZNÁMKY

**4. 13 Tím pre výcvikové centrum národnej polície – PAT NTM-A
(september 2012 – marec 2013)**

NR SR svojim uznesením č. 117/2012 z 24. júla 2012 písomne potvrdila vyslanie v počte do štyroch príslušníkov vojenskej polície na plnenie úloh výcviku afganskej národnej polície (Afghan National Police – ďalej len „ANP“) za účelom zapojenia sa do úsilia o zvýšenie bezpečnosti v krajine a posilnenia ANSF dlhodobou udržiavať stabilitu. Dvaja príslušníci vojenskej polície plnili úlohy v rámci Výcvikovej misie NATO (NATO Training Mission-Afganistan – ďalej len „NTM-A“) a boli zaradení do 4. výcvikovej jednotky Vojenskej polície Wardak (ďalej len „VJVP“), ktorá pôsobila v afganskom Národnom policajnom výcvikovom centre (National Police Training Center – ďalej len „NPTC“) v provincii Wardak. Hlavnou úlohou jednotky bol mentoring afganských inštruktorov výcviku a príslušníkov štábu NPTC, ktorí sa spoločne podieľali na príprave afganských policajných zložiek. Medzi jednotlivé oblasti mentoringu patrili témy ako napr. policajná taktika, strelecká príprava, afganský právny systém, výučba v oblasti ľudských práv, protipovstalecký boj, boj proti terorizmu, potláčanie davu a demonštrácií, zdravotná príprava a spojovacia príprava. Za dobu pôsobenia 4. VJVP bolo vykonaných 14 kurzov rôznych zložiek afganskej polície. Do ukončenia pôsobenia 4. VJVP prešlo základným výcvikom 4 909 študentov, z toho bolo vyradených 1 879 študentov.

Obrázok 18: Výcvik Afganskej národnej polície v taktickej príprave
(Foto: rtm. Vladimír Jendruš)

Poddôstojník vojenskej polície pôsobil ako inštruktor kurzu SWAT pre vybraných príslušníkov ANP a bol priamo zodpovedný za výučbu taktiky vstupov do budov a manipuláciu so zbraňami. Dôstojník vojenskej polície bol členom spravodajskej bunky – Intell Cell. Jednou z jeho úloh bol zber a vyhodnocovanie spravodajských informácií o možných hrozbách voči samotnému kempu, či výcvikovému tímu (International Training Centre). Príslušníci vojenskej polície pôsobili spoločne s príslušníkmi vojenskej polície AČR v rámci štruktúry medzinárodného výcvikového tímu pod velením francúzskej Gendarmerie v celom operačnom priestore s mandátom do ukončenia operácie ISAF.

Z dôvodu dosiahnutia požadovaného stupňa pripravenosti ANP a postupného osamostatnenia Výcvikového centra ANP bolo uznesením NR SR č. 500 z 14. marca

2013 ukončené pôsobenie príslušníkov vojenskej polície v operácii ISAF a ich stiahnutie na vlastné územie.

POZNÁMKY

4. 14 Skupina pre špeciálne operácie – SOTU (september 2011 – marec 2013)

V súlade s požiadavkami NATO, potrebami operačného veliteľa operácie ISAF a v kontexte zvýšenia úsilia NATO v oblasti výcviku a budovania ANSF, vyslovila NR SR svojim uznesením č. 195 zo 7. decembra 2010 súhlas s vyslaním jednotky síl pre špeciálne operácie z 5. pluku špeciálneho určenia do vojenskej operácie ISAF v Afganistane v počte do 20 príslušníkov OS SR. Cieľom vyslania bolo vykonávanie špeciálnych operácií so zameraním na vojenskú asistenciu a získanie nevyhnutných praktických skúseností za použitia novej výzbroje a výstroja v reálnej operácii.

Jednotka bola do ISAF-u vyslaná v rotácii september 2011 na plnenie úloh vojenskej asistencie a výcviku, mentorovania a podpory ANSF. Nadriadeným stupňom Special Operations Task Unit (jednotka síl pre špeciálne operácie – ďalej len „SOTU“) bol ISAF SOF/TF-10 (US) s hlavným priestorom operácie v provinciách Logar a Nangarhar. Priestor pôsobenia bol vymedzený na celý operačný priestor s mandátom do ukončenia operácie ISAF.

Druhy operácií:

- a) TCAC (Tactical Commander Approved Conop) – konvoje, KLE (Key Leader Engagement), VCP (Vehicle Check Point), QRF, CR (Cache Recovery);
- b) Level 0 – SP (Security Patrol), ARP (Armed Reconnaissance Patrol), C & S (Cordon and Search), AR (Armed Reconnaissance);
- c) Level 1 – DDO (Deliberate Detention Operation).

Hlavné úsilie bolo zamerané na mentorovanie a výcvik Afganskej policajnej jednotky Province Response Company (Pohotovostný policajný útvar – ďalej len „PRC“).

Celý mentoring bol rozdelený na dve časti:

- a) prvá časť bola venovaná výcviku PRC so zameraním na streleckú prípravu, boj v zastavaných oblastiach, v plánovaní operácií a taktickej príprave;
- b) druhá časť bola zameraná na vykonávanie operácií ako sú bezpečnostná patrola, ozbrojený prieskum, odhalenie a zničenie skladísk zbraní a drog, zadržanie nebezpečného nepriateľa atď.

Jednotka SOTU taktiež plnila úlohy QRF, ktoré poskytovala pre potreby PRC v prípade, ak by sa PRC dostala do kontaktu s nepriateľom a tým by potreboval podporu. Výsledkom mentoringu PRC boli ich samostatné operácie, ktoré vykonali s ale i bez priamej podpory koalíčných síl. Prehodnotením a optimalizáciou národných záujmov a cieľov operácie ISAF, ako aj závermi summitu NATO v Chicagu 20. – 21. mája 2012 bolo uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012 ukončené pôsobenie príslušníkov jednotky síl pre špeciálne operácie SOTU a v marci 2013 a ich stiahnutie na vlast-

POZNÁMKY

né územie. Ukončenie pôsobenia SOTU súviselo s potrebou vybudovania, výcviku a prípravy plánovaného nasadenia jednotky účelového zoskupenia pre špeciálne operácie (Special Operation Task Group – ďalej len „SOTG“), ktorá mala byť do operácie ISAF vyslaná v roku 2014.

Obrázok 19: Priama akcia, operácia typu Cordon and Search
(Foto: 5.pŠU Žilina)

4. 15 Účelové zoskupenie pre špeciálne operácie – SOTG (november 2013 – december 2014)

V nadväznosti na uznesenie NR SR č. 117 z 24. júla 2012 a v súlade s uznesením NR SR č. 500 z 14. marca 2013 mala byť vyslaná jednotka SOTG s mandátnym počtom do 150 profesionálnych vojakov. K realizácii nedošlo a bolo rozhodnuté, že v pôsobnosti schváleného mandátu dôjde k nasadeniu dvoch jednotiek, a to príspevok Poradná skupina síl pre špeciálne operácie (Special Operation Advisory Group – ďalej len „SOAG“) v celkovom počte 30 profesionálnych vojakov a príspevok Poradenský tím manévrových síl (Mobile Strike Forces Security Forces Advisory Team – ďalej len „MSF SFAT“) s celkovým počtom 48 vojakov.

Prvou líniou bolo vyslanie predsunutej skupiny v počte do 35 vojakov (SOAG – 5 profesionálnych vojakov, MSF SFAT – 17 profesionálnych vojakov) v mesiaci november 2013. Druhou líniou bolo doplnenie jednotiek SOAG a MSF SFAT o skupinu hlavných síl. Zámerom vyslania SOAG bolo posilniť účasť príslušníkov OS SR v plnení hlavných cieľov operácie ISAF – vo výcviku, poradenstve a podpore ANSF a celkovom posilňovaní kapacít ANSF v prospech afganských síl pre špeciálne operácie a vzhľadom na to, že tieto ciele ostali kľúčovou úlohou NATO v Afganistane aj po ukončení operácie ISAF.

4. 15. 1 Skupina špeciálnych operácií – SOAG (november 2013 – december 2014)

Jednotka SOAG zložená z príslušníkov SVK Special Operations Forces (ďalej len „SOF“) plnila jednotlivé úlohy spoločne s US partnerom, s ktorým bola dislokovaná na afganskej základni v blízkosti Kábulu. Zároveň bola podriadená veliteľstvu NATO Special Operation Component Command – Afghanistan – ďalej len „NSOCC-A“), kto-

ré uplatňovalo OPCON. Úlohou koalície jednotky SOAG, pod ktorú SVK SOAG patrila, bol rozvoj spôsobilostí veliteľstva divízie a jeho podriadených jednotiek (ANA Special Operations Command – ďalej len „ANASOC“) vo všetkých spôsobilostiach SOF, t. j. v horizontálnom (G1 až G6) a vertikálnom (strategicko-operačná, taktická úroveň) rozpätí. Zahŕňala taktiež poradenstvo a mentoring.

Obrázok 20: Výcvik ostreľovačov Afganskej jednotky
(Foto: 5.pŠU Žilina)

Štruktúra jednotky pozostávala:

- a) poradný úsek pre špeciálne operácie;
- b) poradná skupina síl pre špeciálne operácie.

Hlavné smery rozvoja:

- a) personálny manažment;
- b) velenie a riadenie (Command and Control – C2), plánovanie, targeting;
- c) logistika;
- d) spojenie;
- e) prezentácia ANASOC, kooperácia s armádami ANA a medzirezortnými jednotkami, budovanie vplyvu a vzťahov.

Poradenstvo a podpora ANSF:

- a) HARRIS KV Radio projekt;
- b) rozvoj spravodajských spôsobilostí;
- c) rozvoj spôsobilostí SOE (School of Excellence);
- d) rozvoj spôsobilostí jednotky logistického zabezpečenia GSK (General Support Kandak);
- e) rozvoj spôsobilostí ANASOC;
- f) program rozvoja ANASOC NCO (Non Commissioned Officer);
- g) interné zabezpečenie činnosti SOAG.

V procese poradenstva, plánovania a spravodajskej podpory boli výrazným prínosom i príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia zaradení na pozície NSOCC-A a SOFFC (Special Operations Forces Fusion Cell), ako externého zdroja spravodajskej podpory.

POZNÁMKY

**4. 15. 2 Poradenský tím manévrových síl – MSF SFAT
(november 2013 – september 2014)**

Jednotka MSF SFAT plnila operačné úlohy v provincii Zábúl, so základňou vo FOB Apache a od začiatku apríla 2014 do konca septembra 2014 v provincii Kandahár, so základňou v KAF-e.

Štruktúra jednotky pozostávala:

- a) veliteľstvo;
- b) poradný tím pre štáb práporu;
- c) poradný tím pre jednotky;
- d) jednotka ochrany a obrany (FP);
- e) operačné centrum (TOC);
- f) skupina zabezpečenia (vyslaná v rámci predsunutej skupiny v mesiaci november 2013 bola stiahnutá).

Hlavnou úlohou jednotky MSF SFAT bolo vykonávanie asistencie pre manévrový prápor rýchlej reakcie ANA 4/2 MSF KDK v provinciách Kandahár a Zábúl so schopnosťou nasadenia na celom území Afganistanu. Príslušníci jednotky boli určení za poradcov, plnili široké spektrum úloh podpory, mentoringu a poradenstva 4/2 MSF KDK. Koordinovali aj aktivity medzi 4/2 MSF KDK a jemu nadriadenou 2. MSF brigádou ANA a koordináciu s odborným nadriadeným 2. MSF BDE SFAT (US partner) a s nadriadeným zabezpečujúcim podporu (v provincii Kandahár TF 1-12 Red Warrior). Príslušníci FP plnili úlohy ochrany poradcov počas presunov a poradenstva. Príslušníci TOC-u plnili úlohy podpory, prijímania, analýzy a odovzdávania informácií medzi nadriadeným a podriadeným stupňom počas pôsobenia príslušníkov jednotky mimo objektu základne KAF a zároveň sa spolupodieľali na výcviku 4/2 MSF KDK v oblasti palebnej podpory.

Obrázok 21: Výcvik vojakov Afganskej národnej armády s mínohľadačkami na základni FOB Langman
(Foto: kpt. Peter Poldruhák)

Tím MSF SFAT vykonával poradenskú činnosť týkajúcu sa C2 a v prípade potreby, aj v poskytovaní podpory v operačnom plánovaní taktických nasadení v ofenzívnych, defenzívnych, bezpečnostných a stabilizačných operáciách. Jednotka bola schopná samostatne plniť úlohy presunu, ochrany síl, komunikačnej a informačnej podpory a v primeranej miere taktiež logistickej a zdravotníckej podpory.

4. 16 Tím podpory komunikačných a informačných systémov – DCM (december 2012 – apríl 2013, apríl 2014 – december 2014)

Traja príslušníci budovanej spojovacej jednotky (Deployable Communications and Information Systems Module – ďalej len „DCM“) boli vyslaní do operácie ISAF v súlade s uznesením NR SR č. 117 z 24. júla 2012 ako nasaditeľný modul komunikačných a informačných systémov (ďalej len „KIS“) na plnenie úloh podpory C2 veliteľstva operácie ISAF s pôsobením v celom operačnom priestore s mandátom do 30. mája 2013. Operačne plnili úlohy v prospech IJC na základni KAIA v Kábule.

Na základe požiadavky veliteľa 3. spojovacieho práporu skupiny NATO pre KIS bol uznesením NR SR č. 1064 z 19. marca 2014 vyslaný v apríli 2014 ďalší príspevok DCM-C v počte do šesť profesionálnych vojakov ako príspevok k naplneniu jednej z kľúčových nedostatkových spôsobilostí NATO. V dvoch rotáciách sa vystriedalo celkovo päť profesionálnych vojakov. Hlavné úlohy jednotky DCM-C boli spojené s poskytovaním podpory služieb KIS, ako aj podpory rádiových systémov v rámci veliteľstva špeciálnych síl v Kábule.

Obrázok 22: Slávnostné privítanie príslušníkov DCM-C vracajúcich sa z operácie ISAF (Foto: npor. Maroš Omasta)

5 VOJENSKÁ OPERÁCIA RS AFGANISTAN

5. 1 Ukončenie operácie ISAF

NATO na summite vo Walese 4. – 5. septembra 2014 potvrdilo svoje predchádzajúce záväzky podieľať sa na ďalšom výcviku, asistencii a poradenstve ANSF prostredníctvom výcvikovej operácie, finančne prispievať k udržateľnosti ANSF a zintenzívniť partnerskú spoluprácu s Afganistanom. Operácia ISAF sa postupne transformovala na operáciu RS a ukončila svoju činnosť k 31. decembru 2014. Do operácie ISAF sa

POZNÁMKY

zapojilo celkovo 51 krajín, z toho 28 členských štátov NATO. Na jej vrchole v roku 2010 bolo v Afganistane nasadených približne 140 000 vojakov. Počas trvania operácie ISAF vrátane operácie OEF zahynulo 3 485 koalíčných vojakov, z toho 2 356 z USA.¹⁸⁾

Obrázok 23: Celkové počty príslušníkov OS SR v operácii ISAF

5.2 Vznik operácie RS

Operácia RS vznikla dňa 1. januára 2015 na základe rozhodnutia Severoatlantickej rady NATO z 28. novembra 2014, rezolúcie BR OSN č. 2189 z 12. decembra 2014 a platnej dohody o statuse síl (Status Of Forces Agreement – ďalej „SOFA“). Táto operácia je svojím charakterom odlišná od operácie ISAF, nakoľko je menšia a jedná sa o nebojovú operáciu. Jej hlavným cieľom je podpora budovania a rozvoja schopností ANSF, ktoré budú pod efektívnou civilnou kontrolou a riadením schopné čeliť bezpečnostným výzvam v krajine. Konečným cieľom operácie RS je dosiahnutie takého stavu, aby afganská vláda bola schopná prevziať zodpovednosť za vlastnú bezpečnosť, rešpektujúc ľudské práva a zákon, bez potreby podpory NATO. Operácia RS je zameraná predovšetkým na výcvik, poradenstvo a asistenciu ANSF.¹⁹⁾

5.3 Hlavné úlohy operácie RS

SR sa na základe uznesenia NR SR č. 1531 z 11. decembra 2014 zapojila do výcvikovej operácie RS spôsobnosťami špeciálnych síl, príspevkami do ROLE 1&2, do NSE, do veliteľských štruktúr operácie a do nasaditeľného modulu KIS (DCM-C). Uvedené príspevky boli uznesením v roku 2015 doplnené o príspevok SR do Leteckého výcvikového tímu (Air Advisory Team – ďalej len „AAT“), ktorý zabezpečuje výcvik pilotov ANA na vrtuľníkoch 17/171. Slovenskí vojaci by mali v novej operácii pôsobiť až do jej ukončenia.

Medzi hlavné úlohy operácie RS patria:²⁰⁾

Výcvik (Train):

- a) tvorba výcvikových programov;
- b) výstavba a podpora výcvikových inštitúcií s cieľom generovať a cvičiť AFG sily;

18) Coalition casualties in Afghanistan. Wikipedia, 2016.

19) Operácia Resolute Support, Afganistan. Wikipedia, 2016.

20) Operácia Resolute Support, Afganistan. Wikipedia, 2016.

- c) zavedenie a rozvíjanie hodnotenia výcviku;
- d) výcvik ANSF zamerať na:
 - 1) opatrenia proti civilným obetiam,
 - 2) vedenie operácií v medziach zákona,
 - 3) ochranu ľudských práv,
 - 4) ochranu a rešpektovanie žien a detí,
 - 5) redukciu korupcie,
 - 6) vojenské/policačné povinnosti v súlade s AFG ústavou a zákonmi.

Poradenstvo (Advise):

- a) podpora a ovplyvnenie výstavby ANSF prostredníctvom pozorovania, vyhodnocovania a hlásenia;
- b) koordinácia a distribúcia informácií na všetkých stupňoch a medzi jednotlivými zložkami;
- c) civilná kontrola a dohľad nad ANSF.

Asistencia (Assist):

- a) výstavba a rozvoj systémov, procesov a postupov ANSF pri plánovaní, programovaní, finančnom manažmente a administratívnej podpore.

6 ZÁVER

Pomoc medzinárodného spoločenstva zameraná na zvýšenie bezpečnosti v Afganistane sa realizovala operáciou koalíčných síl Trvalá sloboda vedenou USA, operáciou ISAF pod vedením NATO, misiou UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan) pod vedením OSN a policačnou misiou EÚ (EUPOL Afghanistan).

SR sa ako člen NATO pripojila k snahe pomôcť ľuďom v Afganistane zlepšiť ich podmienky pre dôstojnejší a spokojnejší život, vytvoriť také bezpečnostné prostredie, ktoré by umožňovalo medzinárodným humanitárnym organizáciám obnovovať v Afganistane infraštruktúru, vzdelávacie a zdravotnícke zariadenia a napomáhalo pri upevňovaní moci centrálnej vlád a pri budovaní právneho štátu.²¹⁾

SR vždy pristupovala k operácii ISAF s maximálnou zodpovednosťou, pričom dôraz kládla najmä na postupné posilňovanie zastúpenia OS SR v rámci operácie, podporu komplexného prístupu medzinárodného spoločenstva k Afganistanu, rastúcu koordinačnú úlohu OSN, angažovanosť EÚ a spoluprácu NATO-EÚ.

Príslušníci OS SR podporili aj humanitárny rozmer našej vojenskej prítomnosti v krajine a podarilo sa im rozširovať okruh subjektov, ľudí aj tém pri poskytovaní pomoci tým, ktorí na to boli odkázaní. V spolupráci s Ústredím ekumenickej pastoračnej služby v OS SR úspešne zrealizovali šesť humanitárnych pomoci pre Afganistan v celkovej hodnote darovaného materiálu za viac ako 460 tisíc eur.²²⁾

21) TOMÁŠEKOVÁ, L.: Ozbromené sily Slovenskej republiky a vojenská operácia ISAF. 2015.

22) *Líder* č. 1/2015 : OS SR a ISAF vo faktoch, dátumoch a číslach. Bratislava, 2015.

POZNÁMKY

Obrázok 24: Humanitárna pomoc Slovenska pre Afganistan
(Foto: pplk. Milan Žilinčár)

Slovenskí vojaci doposiaľ participovali na viac ako dvoch desiatkach operácií jednotlivých organizácií medzinárodného krízového manažmentu. Z vojenského hľadiska bola najvýznamnejšou participácia na vojenskej operácii ISAF v Afganistane. Pôsobenie príslušníkov OS SR v nej bolo pozitívne hodnotené nielen spojencami, ale aj vládou Afganskej islamskej republiky. Slovenskí vojaci v nej získali mnoho skúseností a zručností, vďaka ktorým si prehĺbili svoje odborné spôsobilosti.

Pôsobenie príslušníkov OS SR v operácii ISAF malo veľký vplyv na zvyšovanie profesionality jednotiek a jednotlivcov a na pripravenosť (interoperabilitu) OS SR plniť úlohy podľa štandardov NATO. Pre veliteľov to bola neoceniteľná praktická skúsenosť a možnosť preveriť si schopnosti riadiť plnenie bojových operačných úloh priamo v bojových podmienkach, v plnej miere niesť zodpovednosť za ich efektívne plnenie a za životy podriadených. O takto získané návyky a poznatky sa potom velitelia a náčelníci môžu opierať a využívať ich na to, aby výcvik podriadených jednotiek a jednotlivcov na území SR bol efektívny a zmysluplný.

Za dvanásťročné pôsobenie bolo na územie Afganistanu (do operácií EOF a ISAF) postupne v 22. rotáciách vyslaných 3 591 profesionálnych vojakov OS SR, z toho bolo 17 žien. Vo funkcii veliteľa SLOVCON-u pôsobilo 25 veliteľov (z toho traja v operácii EOF). SR bola de facto najväčším prispievateľom vojenskej pomoci pre Afganistan spomedzi všetkých členských krajín NATO a na 11. mieste z pohľadu všetkých zainteresovaných krajín.²³⁾ Príslušníci OS SR odmiňovali viac ako dva milióny m² a mesačne skontrolovali cca 20 000 áut na vstupných bránach základne KAF.²⁴⁾

Profesionálni vojaci OS SR počas celého pôsobenia v operácii ISAF boli za svoje odhodlanie, nasadenie a vysokú profesionálnu činnosť vyznamenaní mnohými oceneniami a medailami od svojich nadriadených, ale aj od koalíčných partnerov. Medzi najvýznamnejšie ocenenia udelené v tejto operácii patrili titul „Hrdina dňa“, titul „Hrdina bojiska“, medaila „Za statočnosť“, udelenie medailí ministerstvom obrany USA, či uvedenie veliteľa EOD tímu do Siene slávy OS SR.

23) M. Glváč : Slovenská republika na samite NATO... . 2014.

24) M. Glváč : Ďakujem každému vojakovi 2014..

Obrázok 25: Non-Article 5 – Medaila NATO ISAF ²⁵⁾

Pri plnení operačných úloh v operácii ISAF na území Afganistanu zahynuli traja príslušníci OS SR:

- dňa 9. júla 2013 zahynul po streľbe príslušníka ANA zo strážnej veže KAF na skupinu slovenských vojakov rtn. in memoriam Daniel KAVULIAK;
- dňa 27. decembra 2013 zahynuli pri výbuchu improvizovaného výbušného zariadenia počas presunu koalícieho konvoja z Campu Phoenix do Campu Morehead v Kábule kpt. in memoriam Edmund MAKOVNÍK a rtm. in memoriam Patrik FRAŠTIA.

Okrem toho, dňa 9. júla 2013 príslušník ANA pri streľbe zo strážnej veže KAF na skupinu slovenských vojakov postrelil vojakov Mateja MACHA a Martina CHROPOVSKÉHO.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ADL 104 ISAF Basic [online]. NATO ADL Courses , 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<https://jadr.act.nato.int/>>.

Coalition casualties in Afghanistan [online]. Wikipedia, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <https://en.wikipedia.org/wiki/Coalition_casualties_in_Afghanistan>.

Handbook No. 09-02 : *The First 100 days Operation Enduring Freedom* [online]. 2008. [cit. 2016-10-21]. Dostupné na internete: <http://www.globalsecurity.org/military/library/report/call/call_09-02.pdf>.

Handbook No.11-06 : *Afghanistan Provincial Reconstruction Team* [online]. 2011. [cit. 2016-11-01]. Dostupné na internete: <<http://usacac.army.mil/sites/default/files/publications/11-16.pdf>>.

²⁵⁾ NATO Medal. Wikipedia, 2016.

POZNÁMKY

Informačná pomôcka pre operáciu ISAF. Martin : Výcviková jednotka vojenských misií Martin, 2013. 171 s.

International Security Assistance Force [online]. Wikipedia, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <https://en.wikipedia.org/wiki/International_Security_Assistance_Force>.

ISAF – Afganistan [online]. GŠ OS SR, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<http://web.gs.mil.sk/sbsp/oop/>>.

ISAF : Security Force Assistance Guide [online]. 2012. [cit. 2016-11-03]. Dostupné na internete: <<https://info.publicintelligence.net/ISAF-SecurityForceAssistance.pdf>>.

ISAF's Mission in Afghanistan (2001 – 2014) [online]. NATO, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm>.

IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Kauzalita participácie Ozbrojených síl Slovenskej republiky v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a jej finančné aspekty*. Ostrowiec Świętokrzyski : Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Św., 2014. 214 s. ISBN 978-83-64557-05-7.

IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Mierové operácie vybraných organizácií medzinárodného krízového manažmentu*. Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, 2013. 230 s. ISBN 978-80-8040-469-7.

IVANČÍK, R. - JURČÁK, V.: *Peace Operations of International Crisis Management*. Ostrowiec Świętokrzyski : Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Św., 2013. 180 s. ISBN 978-83-936652-6-6.

Líder 1/2015 : OS SR a ISAF vo faktoch, dátumoch a číslach [online]. Bratislava : Generálny štáb OS SR, ŠbSP, OdbP, 2015. [cit. 2016-11-03]. S. 48 - 61. Dostupné na internete: <<http://web.gs.mil.sk/sbsp/odbp/oad/Lder/Forms/AllItems.aspx>>.

M. Glváč: Ďakujem každému vojakovi za jeho prácu v operácii ISAF, ktorá po 10. rokoch končí [online]. MO SR, 2014. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<http://www.mosr.sk/33135-en/m-glvac-dakujem-kazdemu-vojakovi-za-jeho-pracu-v-operacii-isaf-ktora-po-10-rokoch-konci/?pg=7>>.

M. Glváč : Slovenská republika na samite NATO deklarovala ochotu ďalej pomáhať v Afganistane, zapojí sa do novej misie po roku 2014 [online]. MO SR, 2014. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<http://www.mosr.sk/32812-sk/m-glvac-slovenska-republika-na-samite-nato-deklarovala-ochotu-dalej-pomahat-v-afganistane-zapoji-sa-do-novej-misie-po-roku-2014>>.

MURÍŇ, F.: Vojaci v Afganistane ocenení medailami Non-Article 5 Medal [online]. MO SR, 2009 [cit. 2016-09-23]. Dostupné na internete: <www.mosr.sk/vojaci-v-afganistane-oceneni-medailami-non-article-5-medal>.

Nasadenie vojakov OS SR v misiách NATO [online]. 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<http://forum.valka.cz/topic/view/37536#229529>>.

NATO Medal [online]. Wikipedia, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <https://en.wikipedia.org/wiki/NATO_Medal>.

Operácia Resolute Support, Afganistan [online]. MO SR, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<https://www.mod.gov.sk/operacia-resolute-support-afganistan/>>.

Prehľad ukončených operácií medzinárodného krízového manažmentu [online]. MO SR, 2016. [cit. 2016-10-21]. Dostupné na internete: <<https://www.mosr.sk/prehľad-ukonceny-ch-operacii-medzinarodneho-krizoveho-manazmentu/>>.

Ročenky MO SR 2003 - 2008, 2012 - 2015 [online]. MO SR, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <<http://www.mod.gov.sk/knizne-publikacie/>>.

ŠIMKO, J. (red.): *Príručka vojaka Ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vojenskej operácii ISAF*. 8. upravené vyd. Liptovský Mikuláš : Personálny úrad OS SR, 2013. 128 s.

ŠVANTNER, P. (red.): *Príručka vojaka Ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vojenskej operácii ISAF*. 3. vyd. Trenčín : Kultúrne a metodické centrum OS SR, 2008. 82 s.

ŠVANTNER, P. (red.): *Príručka vojaka Ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vojenskej operácii ISAF* [online]. 4. vyd. Trenčín : Kultúrne a metodické centrum OS SR, 2009. [cit. 2016-10-05]. 88 s. Dostupné na internete: <www.domarmady.sk/data/att/4867_subor.pdf>.

TOMÁŠEKOVÁ, L.: Ozbrojené sily Slovenskej republiky a vojenská operácia ISAF [online]. In: *Vojenské rozhledy*, 2015, č. 2. 153 s. [cit. 2016-11-03]. ISSN 2336-2995. Dostupné na internete: <[http://www.vojenskerozhledy.cz/archiv-menu search/pоследni-cisla-01/127-c-2-2015](http://www.vojenskerozhledy.cz/archiv-menu-search/pоследni-cisla-01/127-c-2-2015)>.

Uznesenia národnej rady Slovenskej republiky č. 866/2004, č. 2004/2005, č. 671/2007, č. 901/2008, č. 1514/2009, č. 1905/2010, č. 195/2010, č. 117/2012, č. 500/2013, č. 728/2013, č. 1064/2014 [online]. 2004 až 2014. [cit. 2016-10-21]. Dostupné na internete: <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenia_search>.

VANGA, M.: *Afganský zápisník*, Bratislava : MAGNET PRESS s.r.o., 2012. 240 s. ISBN 978-80-89169-23-8.

VITKO, P.: Afganistan. In: *Obrana*, roč. 22, 2014, č. 9, s. 4 - 15, ISSN 1336-1910.

War in Afghanistan (2001 – 2014) [online]. Wikipedia, 2016. [cit. 2016-10-28]. Dostupné na internete: <[https://en.wikipedia.org/wiki/War_in_Afghanistan_\(2001%E2%80%932014\)](https://en.wikipedia.org/wiki/War_in_Afghanistan_(2001%E2%80%932014))>.

Zkušenosti jednotek AČR z operace ISAF. 1. vyd. Vyškov : Institut rozvoje a doktrín VeV, VA Vyškov, 2014.

ŽIAK, J.: Naviesť bojový rytmus. In: *Obrana*, roč. 18, 2010, č. 3, s. 10 - 11, ISSN 1336-1910.ň

ŽIAK, J.: Šťastie žičí pripraveným. In: *Obrana*, roč. 22, 2014, č.10, s. 34 - 35. ISSN 1336-1910.

POZNÁMKY**TÉMY NA VEDENIE ZÁVEREČNEJ DISKUSIE**

1. Charakteristika a vznik operácie ISAF.
2. Úlohy operácie ISAF v roku 2001 a v roku 2003.
3. Organizácia prípravy nasadzovaných jednotiek OS SR do operácie ISAF.
4. Definovanie jednotlivých spôsobilostí SLOVCON-u v operácii ISAF.
5. Úlohy operácie RS v súčasnosti.